

МІНІСТЕРСТВО
ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

АКАДЕМІЯ
ДЕРЖАВНОЇ
ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СЛУЖБИ

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А.С. МАКАРЕНКА

БАРАНОВИЧСЬКИЙ
ГОСУДАРСТВЕННИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ»
ДУНАЙСЬКИЙ ІНСТИТУТ

Politechnika
Śląska

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ В ГАЛУЗІ ПРАВА, ОСВІТИ, СОЦІАЛЬНИХ ТА ПОВЕДІНКОВИХ НАУК – 2020

ACTUAL ISSUES OF THEORY AND PRACTICE IN THE FIELD OF LAW, EDUCATION, SOCIAL AND BEHAVIOURAL SCIENCES - 2020

*Матеріали
міжнародної науково-практичної конференції
(м. Чернігів, 23–24 квітня 2020 року)*

*У двох томах
Том 1*

Чернігів 2020

УДК [34+37+33]"2020"
А43

Рекомендовано до друку вченою радою Академії Державної пенітенціарної служби від 12.03.2020 року (протокол № 5).

Головний редактор:

Тогочинський О. М., доктор педагогічних наук, професор,
заслужений працівник освіти України;

Редакційна колегія:

Олійник О. І., кандидат юридичних наук, доцент;

Чебоненко С. О., кандидат педагогічних наук, доцент;

Стеценко І. М., кандидат педагогічних наук;

Дем'яненко Ю. О., кандидат психологічних наук, доцент.

А43 **Актуальні питання теорії та практики в галузі права, освіти, соціальних та поведінкових наук – 2020: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Чернігів, 23–24 квіт. 2020 р.): у двох томах. Т. 1 / гол. ред.: О. М. Тогочинський. Академія Державної пенітенціарної служби. Чернігів: Академія ДПтС, 2020. 315 с.**

До збірника матеріалів міжнародної науково-практичної конференції увійшли публікації вітчизняних та зарубіжних учених і практиків, здобувачів вищої освіти, що присвячені актуальним питанням суспільного управління, законодавства, проблемам криміналістики, психолого-педагогічним та соціальним методам роботи з особистістю, особливостям викладання іноземних мов, суспільно-економічним і культурним явищам як в Україні, так і за її межами.

Для наукових, науково-педагогічних працівників, практиків, здобувачів вищої освіти.

За зміст публікацій і достовірність результатів досліджень відповідальність несуть автори.

УДК [34+37+33]"2020"

© Академія Державної
пенітенціарної служби, 2020

цінністю в Європі є людина, а все державне й соціальне життя спрямовані на забезпечення максимальної зручності її існування та комфорту. Тому в масовій свідомості Європа почала ототожнюватися з усім прогресивним в історії людства, джерелом універсальних цінностей, еталоном і взірцем світобуття, та як вважає Р. Офіцинський – «культурним центром усього світу» [1, с. 111].

На думку багатьох авторитетних спеціалістів, шлях до європейської ідентичності лежить через усвідомлення своєї національної ідентичності. Так само як для людини геть важливо знати, хто вона є, хто її рідні, ким були предки, так не менш важливою є ідентифікація нації – де вона, хто поряд, з кого складається, звідки і куди йде. Від розуміння власної ідентифікації залежить майбутнє як особистості, так і країни. Отже, європейська ідентичність має починатися з національної ідентичності, бо людина без самоідентифікації з конкретною територією, мовою, культурою і традицією втрачає себе.

Список використаних джерел

1. Офіцинський Р. Політичний розвиток незалежної України (1991–2004) в аспекті європейської ідентичності (на матеріалах періодики Заходу). Київ: Інститут історії України Національної академії наук України. Ужгород: Гражда, 2005. 468 с.
2. Барановський Ф. Європа у пошуках ідентичності: висновки для України. *Політичний менеджмент*. 2007. № 4. С. 109–111.
3. Тихомирова Є. Б. Формування європейської ідентичності як чинник європейської інтеграції. *Наукові записки*. Том 45. Політичні науки. 2005. С. 56–60.

Чорний Ігор Віталійович,

доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри українознавства
Харківського національного університету внутрішніх справ

АЛПШЯ ГОЛОСІЇВСЬКА ЯК «ЛЮДИНА СИЛИ» В СПРИЙНЯТТІ ЛАДИ ЛУЗИНОЇ

Питання незвіданого, таємничого, містичного, що існує навколо людини, гостро цікавлять сучасну київську письменницю Ладі Лузіну. Причому не тільки стосовно найвідомішого серед її художніх творів фентезійного циклу «Київські відьми», а й щодо книжок, які належать до категорії «нон фікшн». Особливе місце посідає тут питання щодо так званих «місць сили».

Поняття це було запропоноване американським письменником-містиком Карлосом Кастанедою, який у своєму творі «Подорож до Ікстлану» (1972) писав про так звані «сприятливі» та «ворожі» плями. Одні допомагають людині відновлювати сили, отримувати живлення

та енергію, інші, навпаки, висмоктують в неї життєві соки. За походженням ці плями бувають природними або штучними й по-різному впливають на різних людей. Важливо знайти саме «свою» пляму, яка допомагатиме тобі здобути потрібні наслідки.

Таким «своїм» місцем сили, наприклад, для героїнь «Київських відьом» Катерини Дображанської, Дарини Чуб та Марії Ковальової є їх власне помешкання – так звана «Вежа киевиць» на Ярославовому валу, 1, де дівчата відпочивають, відчувають себе затишно й комфортно. Персональним місцем сили Маші Ковальової є Володимирський собор. Так само в киевиць є й «ворожі» місця, які авторка називає «проваллями». Проте всі три героїні мають й спільне величезне місце сили – рідне місто Київ, берегинями якого вони стали з волі Долі.

За переконаннями Лади Лузіної, Київ взагалі дуже містичне місто, сповнене надприродних явищ та чудес. Це письменниця постійно відзначає в інтерв'ю, особистих інтернет-блогах, художніх та нон фікшн творах (насамперед, книзі «Незвичайний Київ» (2018), незавершеній «Абетці київських чудес», уривки з якої друкуються в Інтернеті тощо). Письменниця запевняє, що може вказати принаймні сімнадцять місць української столиці, які можна вважати місцями сили. Серед них й Деміївка, де розташована Голосіївська пустинь – Свято-Покровський Голосіївський чоловічий монастир.

Деякі з місць сили отримують свої властивості завдяки людям, особистостям, що мали певні духовні якості, енергетику, частина якої збереглася там, де вони мешкали. Голосієво знамените тим, що тут прославилася матінка Аліпія, яка була черницею Києво-Печерської лаври й подвизалася на терені юродства. Лузіна ставить її до одного ряду з Іваном Босим, Феофілом Київським та Ісаакієм Печерським. Сутність подвигу юродства письменниця вбачає в можливості робити те, що заборонено чинити «нормальним» людям. Подвиг юродивого схожий з діяльністю старозавітних пророків, які не боялись казати правду просто в очі сильним світу цього. Зникнення в сучасному житті християнських юродивих письменниця вважає ознакою хвороби суспільства.

Постать матінки Аліпії неодноразово згадується Лузіною, переважно в її дописах у інтернет-блогах. За словами письменниці, це ескізи до великого розділу, присвяченого київським юродивим. Також Лузіна є організаторкою регулярних екскурсій до Голосієва, які потім жваво обговорюються на сторінках Facebook. Аналізуючи запитання дописувачів та відповіді на них письменниці, можна отримати уяву щодо сприйняття Лузіною особи Аліпії Голосіївської й ширше

щодо так званого «народного християнства», яке поєднує елементи християнської канонічної, апокрифічної та фольклорної традицій.

Власне Голосієво змальовується Лузіною в нарисі «Голосіївська пустинь. У гостях у чудотвориці матінки Аліпії» як одне з дивних місць української столиці, оповите таємницею й спроможне наділяти прочан частками благодаті. Наводяться численні свідчення людей, яким допомогла поїздка до Голосіївської пустині, й робиться натяк, що й особисто авторці також допомогла ця проща. Підкреслюється казковість місця сили. І сама чудотвориця постає в розповіді схожою радше на якогось фольклорного персонажа, аніж на героїню агіографічної історії: невеличка бабця-чародійка, що живе біля стародавніх руїн, оточених лісовою хащею, розуміє мову пташок і часто розмовляє з ними. Навколо неї склався народний культ, який має свої форми та традиції: підношення дарів у вигляді чорного хліба, крупи, масла та солодошів (печива, цукру, цукерок), що почасти нагадує давні язичницькі ритуали.

Докладніше описано Аліпію в нарисі «Про чудеса матінки Аліпії», вже цілковито присвяченому народній святій. Ця риса, народність, підкреслюється від самого початку оповіді як антитеза переказам сивої давнини. Письменниця знову акцентує увагу на дуалізмі стариці, кажучи про неї й як про напівказкову істоту, й нашу сучасницю, й людину, яка залишила безліч пророцтв щодо майбутнього, які ще чекають на тлумачення.

У короткому біографічному нарисі матінки, поданому Лузіною, поєднуються чудо з повсякденністю. Факти біографії стариці показано на історичному тлі, що сприяє поглибленому розумінню непересічності особи Аліпії, дивовижності подій, які відбувались з нею й навколо неї. Поведінка стариці почасти нагадує життя святої блаженної Ксенії Петербурзької (манера казати про себе в чоловічому роді), хоча київська юродива ближча до природи. У цьому вона схожа з такими відомими православними святими як Сергій Радонезький та Серафим Саровський. Лузіна називає її казковою Бабою Ягою не від язичництва, а від Бога, не злостивою відьмою, а мудрою жінкою, яка завжди може нагодувати і прихистити подорожнього й нужденного. Причому невеличкий будиночок матінки готовий прийняти скільки завгодно гостей, а в казанку Аліпії завжди знайдеться зайва ложка каші, щоб нагодувати несподіваного візитера. Таким чином постать чудотвориці уподібнюється Христові, який міг нагодувати п'ятьма

хлібинами й двома рибинами п'ять тисяч людей. Аналогічними є й історії щодо чудесних зцілень матінкою важких хворих.

Сутність дару Аліпії Голосіївської, робить висновок письменника, полягає в умінні вгадати саме те, що необхідно кожній конкретній людині, яка звертається до стариці за допомогою. Це глибинна, природно-материнська, навіть хтонічна (а не набута книжна) сила. Саме таким постатям, як матінка Аліпія, ми завдячуємо тим, що зберігається духовність нашого народу.

Список використаних джерел

1. Кастанеда К. Путешествие в Икстлан. Киев: София, 2014. 288 с.
2. Лузіна Л. Неймовірний Київ. Диявол на пенсії. Харків: Фоліо, 2019. 224 с.
3. Лузіна Л. О чудесах матушки Аліпії. URL: <https://www.segodnya.ua/opinion/ladaluzinacolumn/o-chudesah-matushki-alipii--708247.html> (дата звернення: 11.03.2020).
4. Лузіна Л. Голосеевская пустынь. В гостях у чудотворицы матушки Аліпії. URL: <https://tv.ua/trend/travel/933141-lada-luzina-goloseevskaya-pustyn-v-gostyah-u-chudotvoricy-matushki-alipii> (дата звернення: 11.03.2020).

Шуба Олена Ігорівна,

студентка Бердянського державного педагогічного університету

Несторенко Тетяна Петрівна,

кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки, підприємництва та фінансів

Бердянського державного педагогічного університету

ПРОГРАМНА ПІДТРИМКА МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

На сьогоднішньому етапі розвитку економіки значущу роль як в Україні, так й в усьому світі відіграє малий бізнес. Саме він сприяє швидкій структурній перебудові економіки, насичує ринок товарами та послугами, максимізує зайнятість усього працездатного населення. Але, на цей момент, розвиток малого підприємництва в Україні гальмується через мінливу економіко-політичну ситуацію, тому для вирішення цієї проблеми держава розробила програми підтримки малого бізнесу.

Перспективи розвитку малого бізнесу в Україні досліджували такі вітчизняні науковці, як В.В. Білик, З.С. Варналій, К.О. Ващенко, В.С. Воротін, В.М. Гець, Л.А. Колеснікова, О.В. Кужель, Ю.Б. Іванов, О.В. Лібанов, О.Ю. Мазур, Ю.О. Ольвінська, О.В. Поліщук,